

ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΑΣΥΛΟ

<http://asylum-campaign.blogspot.gr>

ΕΚΘΕΣΗ

**Συνθήκες διοικητικής κράτησης &
πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου**

Αθήνα, Οκτώβριος 2014

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
2.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	3
3.	ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΨΙΩΝ.....	4
3.1	ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.....	4
3.2	ΚΕΝΤΡΟ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ	4
3.3	Α.Τ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ Β΄	5
3.4	ΚΕΝΤΡΟ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ	5
3.5	ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ	6
3.6	Α.Τ. ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ	7
3.7	ΚΕΝΤΡΟ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ.....	7
4.	ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ	9

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η **Καμπάνια για την Πρόσβαση στο Άσυλο** στην Ελλάδα, σε συνέχεια του δελτίου τύπου που δημοσίευσε στις 26/06/2014, δημοσιοποιεί με την παρούσα αναφορά τα αναλυτικά ευρήματα των αυτοψιών που διενήργησε σε **έξι κέντρα κράτησης και αστυνομικά κρατητήρια** από την αρχή του 2014, μαζί με τη νομική τεκμηρίωση των συντελούμενων παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις συστάσεις της προς τις ελληνικές αρχές. Το κεντρικό συμπέρασμα είναι ότι στην Ελλάδα η **πρόσβαση στο άσυλο παραμένει προβληματική και οι συνθήκες κράτησης προσφύγων και μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων ανηλίκων και εξαιρετικά ευάλωτων περιπτώσεων, είναι εξαιρετικά κακές και συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση (όπως άλλωστε έχει επανειλημμένα κρίνει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου), καθίστανται δε ακόμα πιο ανυπόφορες εξαιτίας της απαράδεκτης πρακτικής της πολύμηνης κράτησης, η οποία υπερβαίνει πλέον το νόμιμο επιτρεπτό όριο των 18 μηνών.**

Η Καμπάνια για την Πρόσβαση στο Άσυλο επισκέφτηκε τους χώρους κράτησης του **Ελληνικού** και του **Α.Τ. Γλυφάδας Β'** στις 29/01/2014, της **Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής (Πέτρου Ράλλη)** στις 25/04/2014, του **Α.Τ. του Αεροδρομίου Ελ. Βενιζέλος** και του **Α.Τ. Δραπετσώνας** στις 04/06/2014, και της **Κ.Κ.Φ.Α. Κορίνθου** στις 25/06/2014, και συνομίλησε τόσο με τις αστυνομικές αρχές όσο και με τους κρατούμενους και τις κρατούμενες, συμπεριλαμβανομένων των ανηλίκων. Οι οργανώσεις που συμμετείχαν στις αυτοψίες αυτές ήταν (αλφαβητικά): ΑΙΤΗΜΑ, Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων, Κέντρο Συμπαραστάσεως Παλιννοστούντων και Μεταναστών – Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων, Ομάδα Δικηγόρων για τα Δικαιώματα Προσφύγων και Μεταναστών, PRAKSIS, Πρωτοβουλία για τα Δικαιώματα των Κρατούμενων.

Η Καμπάνια διαπίστωσε σειρά **σοβαρών παραβιάσεων των δικαιωμάτων** των κρατούμενων, τόσο ως προς την **πρόσβαση στο άσυλο** όσο και ως προς τις **συνθήκες κράτησης**. Μεταξύ των κρατούμενων, υπήρχαν άτομα που είχαν προσπαθήσει επανειλημμένα να υποβάλουν αίτημα ασύλου είτε στην Αστυνομική Διεύθυνση Αλλοδαπών Αττικής (Πέτρου Ράλλη πριν την 7^η Ιουνίου 2013) είτε στη νέα Υπηρεσία Ασύλου (Κατεχάκη), χωρίς ποτέ να έχουν πρόσβαση, με αποτέλεσμα τελικά να συλληφθούν και να τεθούν υπό κράτηση εν όψει επιστροφής. Ωστόσο, και στην πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου, όσων υπηκόων τρίτων χωρών βρίσκονται υπό κράτηση παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα, καθώς σημειώνεται μεγάλη καθυστέρηση στην παραλαβή και καταγραφή των αιτημάτων ασύλου από τις αρμόδιες αρχές: Ελληνική Αστυνομία και Υπηρεσία Ασύλου. Τέλος, ακόμη μεγάλη καθυστέρηση παρατηρείται στην καταγραφή και εξέταση των μεταγενέστερων αιτημάτων των κρατούμενων.

Από τις αυτοψίες προέκυψε ότι πολλοί κρατούμενοι δε γνώριζαν ούτε τη νομική τους κατάσταση, ούτε τα δικαιώματά τους – κάποιοι δε γνώριζαν καν ότι μπορούν να υποβάλουν αίτηση ασύλου υπό κράτηση, ενώ όλοι ρωτούσαν πόση είναι η μέγιστη διάρκεια κράτησης. Μεταξύ των κρατούμενων βρίσκονταν υπήκοοι μη ασφαλών χωρών, η απομάκρυνση των οποίων είναι απολύτως ανέφικτη, π.χ. Συρία, Ερυθραία, Σομαλία, Παλαιστίνη. Κρατούνταν επίσης ανήλικοι, τόσο αγόρια όσο και κορίτσια, ορισμένοι εξ αυτών ασυνόδευτοι. Υπήρχαν τέλος και κρατούμενοι βαριά ασθενείς, π.χ. με οροθετικότητα, φυματίωση, παραπληγία, ψυχική ασθένεια.

Οι συνθήκες κράτησης ήταν απάνθρωπες και εξευτελιστικές: απαράδεκτες συνθήκες υγιεινής και έλλειψη σε είδη προσωπικής υγιεινής, συχνά περιορισμένη πρόσβαση στις τουαλέτες, ανεπαρκές ποσοτικά και ποιοτικά φαγητό, υπερπληθυσμό σε μερικές περιπτώσεις, ανυπαρξία ή ανεπάρκεια ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, φυσικού φωτισμού, αερισμού, κλιματισμού, προαυλισμού και

επικοινωνίας με τον «έξω κόσμο» (ανεπαρκής δυνατότητα για τηλεφωνήματα και επισκεπτήρια), απουσία οιασδήποτε ψυχαγωγικής ή άλλης δραστηριότητας (σε κανέναν από του χώρους που επισκεφθήκαμε δεν υπήρχε χώρος αναψυχής, τηλεόραση, ραδιόφωνο, βιβλία ή εφημερίδες).

2. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Από τις αυτοψίες διαπιστώθηκαν σειρά παραβιάσεων του εθνικού και ευρωπαϊκού πλαισίου:

1. Η διοικητική κράτηση υπηκόων τρίτων χωρών παραμένει πρακτική που εφαρμόζεται συστηματικά και γενικευμένα, ακόμη και εις βάρος προσώπων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες (ασθενείς, ανήλικα, θύματα βασανιστηρίων κτλ), χωρίς εκτίμηση των περιστατικών της κάθε περίπτωσης και χωρίς να εξετάζονται άλλα, εναλλακτικά της κράτησης, μέτρα κατά παράβαση της ρητής υποχρέωσης του αρχών για εξατομικευμένη κρίση (βλ. Council of Europe, Committee of Ministers, Twenty Guidelines on Forced Return, 4 May 2005, Guideline 4).
2. Η εφαρμοζόμενη πρακτική της κράτησης υπηκόων τρίτων χωρών, των οποίων η επιστροφή δεν είναι εφικτή δεν είναι σύμφωνη με την εθνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο (άρθρο 30 παρ. 4 ν. 3907/2011; ΕΔΔΑ, *Chalal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αρ. πρ. 22414/93, 15.11.1996).
3. Η επιβολή του μέτρου της κράτησης πέρα των 18 μηνών είναι παράνομη. Η εισαγωγή της δυνατότητας επ' αόριστον κράτησης, υπό το πρόσχημα της επιβολής «μέτρου υποχρεωτικής διαμονής σε κέντρο κράτησης», με την υπ' αριθμ. 44/2014 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η οποία έγινε αποδεκτή με πράξη του αρμόδιου Υπουργού, παραβιάζει το γράμμα και το πνεύμα της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας (άρθρο 15 παρ. 5 και 6 Οδηγίας 115/2008/ΕΚ και άρθρο 30 παρ. 5 και 6 ν. 3907/2011; ΔΕΕ, *C-357/09, PPU Said Shamilovich Kadzoev (Huchbarov)*, 30.11.2009), όπως άλλωστε προκύπτει από τις επανειλημμένες αποφάσεις των καθ' ύλην αρμόδιων Διοικητικών Δικαστηρίων (ενδεικτικά υπ' αριθμ. 2255/23.5.2014 ΔιοικΠρωτΑθ), αλλά και από τα όσα ρητά επεσήμανε ο ορισθείς Επίτροπος Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων, κατά την πρόσφατη ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής Ατομικών Ελευθεριών και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (30.9.2014), σύμφωνα με τον οποίο «κράτηση μεταναστών πάνω από 18 μήνες απαγορεύεται»¹.
4. Η συνέχιση της κράτησης, όσων υπηκόων τρίτων χωρών καταθέτουν αίτημα άσυλου υπό κράτηση, παρά το γεγονός ότι η κράτηση αιτούντων άσυλο προβλέπεται στον νόμο ως εξαίρεση, αποτελεί τον κανόνα, χωρίς μάλιστα να αιτιολογείται επαρκώς (βλ. ΔΕΕ, *C534/11, Mehmet Arslan*, 30.5.2013). Η νέα Υπηρεσία Ασύλου δεν κάνει επαρκή χρήση της δυνατότητάς που προβλέπει η σχετική νομοθεσία (άρθρο 12 παρ. 4 ΠΔ 113/2013) να εισηγηθεί κατά της κράτησης.
5. Οι συνθήκες κράτησης που διαπιστώσαμε κατά τις αυτοψίες είναι ακατάλληλες για την κράτηση μεταναστών και αιτούντων άσυλο και δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του άρθρο 3 ΕΣΔΑ, σύμφωνα με το οποίο «κανένα πρόσωπο δεν υποβάλλεται σε βασανιστήρια ή σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία». Όπως ενδεικτικώς αναφέρεται, ότι από τον Αύγουστο του 2013 μέχρι και σήμερα το ΕΔΔΑ έχει εκδώσει πέντε καταδικαστικές αποφάσεις εις βάρος της Ελλάδας, στις οποίες διαπιστώνει παραβίαση του άρθρου 3 για αυτό τον λόγο. Επισημαίνεται τέλος, ότι η διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών κράτησης συνιστά όρο της νομιμότητας της κράτησης (άρθρο 30 παρ. 1 ν. 3907/2011; ΕΔΔΑ, *Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου [GC]*, αρ. 13229/03, 29.1.2008) και συνεπώς η συνέχιση της κράτησης σε ακατάλληλες συνθήκες δεν έχει έρεισμα στον νόμο.

¹ <http://www.statewatch.org/news/2014/oct/ep-hearings-Avramopoulos.pdf>

3. ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΨΙΩΝ

3.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Από το σύνολο των αυτοψιών που πραγματοποιήσαμε διαπιστώσαμε ότι ανάμεσα στους κρατούμενους, βρίσκονται πρόσωπα από μη ασφαλείς χώρες, ανήλικοι και άλλοι ευάλωτοι, καθώς επίσης και υπήκοοι τρίτων χωρών που είχαν επιχειρήσει επανειλημμένα, να καταθέσουν αίτημα ασύλου ενώπιον της Νέας Υπηρεσίας Ασύλου, χωρίς αποτέλεσμα. Επιπλέον, η ενημέρωση των κρατουμένων σχετικά με την νομική τους κατάσταση, τα δικαιώματά τους, τους λόγους για τους οποίους κρατούνται και τη διάρκεια της κράτησής τους είναι εξόχως προβληματική, με αποτέλεσμα οι κρατούμενοι να βρίσκονται σε διαρκές καθεστώς αγωνίας και άγχους. Σε ότι αφορά τις διαδικασίες ασύλου υπό κράτηση, επισημαίνεται ότι η πρόσβαση στην διαδικασία ασύλου λαμβάνει χώρα μετά από πολύμηνη καθυστέρηση, χωρίς στο διάστημα που μεσολαβεί από την δήλωση της επιθυμίας υποβολής αιτήματος ασύλου μέχρι και την καταγραφή αυτού από το κλιμάκιο της Υπηρεσίας, να απολαμβάνουν διαδικαστικές εγγυήσεις σε ότι αφορά τον σεβασμό της ρήτηρας μη επαναπροώθησης (non- refoulement). Σε κάθε περίπτωση οι συνθήκες κράτησης είναι τουλάχιστον ακατάλληλες.

3.2 ΚΕΝΤΡΟ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ

Στις 29/01/2014 στους χώρους κράτησης του Ελληνικού, χωρητικότητας 123 ατόμων, κρατούνταν σύμφωνα με την ενημέρωση του Διοικητή 80 άτομα, με χρόνο κράτησης έως 17 μήνες. Μεταξύ άλλων υπήρχαν κρατούμενοι με χώρα καταγωγής τη Συρία, την Ερυθραία, τη Σομαλία, το Σουδάν, το Ιράν και το Αφγανιστάν. Υπήρχε έλλειψη σε στρώματα και κουβέρτες με αποτέλεσμα άνθρωποι να κοιμούνται στο πάτωμα, ιδιαίτερα στις περιόδους υπερπληθυσμού. Οι συνθήκες υγιεινής ήταν απαράδεκτες, με πολλή βρωμιά και έντονη δυσσομία. Υπήρχαν τέσσερα ντους, πέντε τουαλέτες και μία μακρόστενη γούρνα με βρύσες που χρησιμοποιούσαν και για πλύσιμο ρούχων. Οι τουαλέτες ήταν ακάθαρτες και εκτός θαλάμων. Προκειμένου οι κρατούμενοι να έχουν πρόσβαση σε αυτές έπρεπε να το ζητήσουν από τους αστυνομικούς, ενώ σύμφωνα με μαρτυρίες κρατουμένων, συχνά παρακωλυόταν η ελεύθερη πρόσβαση τους στις τουαλέτες. Υπήρχε έλλειψη σε είδη προσωπικής υγιεινής όπως σαμπουάν, σαπούνια, απορρυπαντική σκόνη για τα ρούχα, οδοντόκρεμες, ενώ για το ξύρισμα υπήρχε 1 ξυραφάκι για 4 άτομα. Το φαγητό δεν ήταν επαρκές ούτε ποσοτικά ούτε ποιοτικά. Η θέρμανση ήταν υποτυπώδης με αποτέλεσμα οι κρατούμενοι να κρυώνουν. Η επικοινωνία με τον έξω κόσμο ήταν δύσκολη, διότι τα κινητά τηλέφωνα απαγορεύονταν, οπότε μόνο αν είχε κάποιος χρήματα μπορούσε να αγοράσει τηλεκάρτα και να τηλεφωνήσει. Ο προαυλισμός γίνονταν μισή ώρα το πρωί και μισή ώρα το απόγευμα κατά ομάδες, αλλά όχι καθημερινά. Ιατρική περίθαλψη παρείχε η Ιατρική Παρέμβαση – Medin αλλά υπήρχαν αρκετές ελλείψεις. Επιπλέον μόνο οι κρατούμενοι που είχαν χρήματα μπορούσαν να αγοράσουν φάρμακα. Διερχομένη δεν υπήρχε, συνήθως γινόταν με τη μεσολάβηση κάποιου συγκρατούμενου. Υπήρχαν κρατούμενοι αιτούντες άσυλο. Δεν υπήρχε καμία ψυχαγωγική ή άλλη δραστηριότητα και οι κρατούμενοι την περισσότερη ώρα της ημέρας παρέμεναν στο κελί τους χωρίς να έχουν τίποτα να κάνουν.

Μεταξύ άλλων στο Ελληνικό υπήρχαν οι εξής ιδιαίτερα ευάλωτες περιπτώσεις κρατουμένων:

- 1) Σομαλός, ετών 24, αιτών άσυλο, κρατούμενος επί 2 μήνες. Κατά την άφιξή του στην Ελλάδα η βάρκα που τον μετέφερε πήρε φωτιά και βούλιαξε. Νοσηλεύτηκε σε νοσοκομείο με εγκαύματα. Παρουσίαζε δερματικά προβλήματα. Ζητούσε να τον μεταφέρουν σε νοσοκομείο, αλλά μέχρι την ημέρα της επίσκεψής μας δεν είχε υπάρξει καμία ανταπόκριση.
- 2) Κούρδος του Ιράν, ετών 35, αιτών άσυλο, κρατούμενος επί 2 μήνες. Είναι αντικαθεστωτικός, θύμα βασανιστηρίων στη χώρα του, με εμφανή σημάδια στο σώμα του από τα βασανιστήρια.

- 3) Μπαγκλαντεσιανός, ετών 33, κρατούμενος επί 3,5 μήνες. Είναι 15 χρόνια στην Ελλάδα, είχε άδεια παραμονής και δούλευε σαν εργάτης γης σε Καλαμάτα και Μανωλάδα. Έμεινε χωρίς δουλειά και δεν μπόρεσε να ανανεώσει την άδεια παραμονής, οπότε τελικά συνελήφθη.
- 4) Κρατούμενοι από το Κέντρο Κράτησης Κορίνθου οι οποίοι συμμετείχαν στην εκεί διαμαρτυρία-εξέγερση για τις συνθήκες κράτησης. Προφυλακίστηκαν 12 μήνες μέχρι να εκδικαστεί η υπόθεσή τους για την οποία αθώωθηκαν τον Οκτώβριο του 2013. Μετά την αθώωση, δεν αφέθηκαν ελεύθεροι, παρά τους επιβλήθηκε διοικητική κράτηση.

3.3 Α.Τ. ΓΛΥΦΑΔΑΣ Β΄

Στις 29/01/2014 στους χώρους κράτησης του Α.Τ. Γλυφάδας Β΄, χωρητικότητας 48 ατόμων, κρατούνταν σύμφωνα με την ενημέρωση του Διοικητή 29 άτομα, μεταξύ των οποίων υπήκοοι Ιράν, Αφγανιστάν και Μιανμάρ, με χρόνο κράτησης έως 18 μήνες, ενώ την προηγούμενη ημέρα περίπου 20 κρατούμενοι είχαν μεταφερθεί αλλού. Στις περιόδους υπερπληθυσμού κοιμούνταν ανά δύο σε κάθε κρεβάτι. Δεν υπάρχει ούτε φυσικό φως ούτε τεχνητό στους θαλάμους. Ο χώρος φωτίζεται εν μέρει από το φως που έρχεται από τον εξωτερικό διάδρομο. Οι συνθήκες υγιεινής ήταν απαράδεκτες, με ακαθαρσία, έντονη δυσσομία και αποπνικτική ατμόσφαιρα, αν και την παραμονή της επίσκεψής μας είχε πάει καθαρίστρια. Υπήρχαν δύο τουαλέτες περιορισμένος αριθμός ντους, τα οποία οι κρατούμενοι χρησιμοποιούσαν και για να πλένουν τα ρούχα τους. Οι τουαλέτες ήταν βρώμικες και εκτός των θαλάμων. Η πρόσβαση σε αυτές επιτρεπόταν αποκλειστικά τρεις φορές την ημέρα. Στο ενδιάμεσο οι κρατούμενοι αναγκάζονταν να ουρούν μέσα στους θαλάμους τους σε πλαστικά μπουκάλια, τα οποία και μας έδειξαν. Υπήρχε έλλειψη σε είδη προσωπικής υγιεινής, όπως σαμπουάν, σαπούνια, απορρυπαντική σκόνη για τα ρούχα, οδοντόκρεμες και ξυραφάκια. Το φαγητό δεν ήταν επαρκές ούτε ποσοτικά ούτε ποιοτικά. Θέρμανση δεν υπήρχε με αποτέλεσμα οι κρατούμενοι να κρυώνουν – τα υπάρχοντα κλιματιστικά ήταν εκτός λειτουργίας. Τα κινητά τηλέφωνα απαγορεύονταν, και η μόνη δυνατότητα τηλεφωνικής επικοινωνίας παρεχόταν επί πληρωμή. Το επισκεπτήριο επιτρέπονταν μόνο σε συγγενείς – ενώ ακόμη και αν δεν υπάρχει συγγενείς του κρατουμένου δεν επιτρέπεται η επίσκεψη φιλικών προσώπων. Προαυλισμός δεν γινόταν καθόλου διότι δεν υπήρχε κατάλληλος χώρος, ούτε οιαδήποτε ψυχαγωγική δραστηριότητα. Ιατρική περίθαλψη δεν υπήρχε, κι αν κάποιος είχε ανάγκη από φάρμακα έπρεπε να τα αγοράσει με δικά του χρήματα. Διερμηνεία δεν υπήρχε, και οι κρατούμενοι επικοινωνούσαν αποκλειστικά με τη συνδρομή συγκρατουμένων. Η πλειονότητα των κρατουμένων ήταν αιτούντες άσυλο. Υπήρχαν αναρτημένα στο χώρο του επισκεπτηρίου φυλλάδια του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ) για εθελούσιο επαναπατρισμό, όχι όμως φυλλάδια με τα δικαιώματά τους σε σχέση με το άσυλο και την κράτηση. Οι κρατούμενοι μας ρωτούσαν πόση είναι η μέγιστη διάρκεια κράτησης.

Μεταξύ άλλων στο Α.Τ. Γλυφάδας υπήρχαν οι εξής ιδιαίτερα ευάλωτες περιπτώσεις κρατουμένων:

- 1) Αφγανός Χαζαρά ο οποίος κρατούνταν επί 18 μήνες και δεν είχε ζητήσει άσυλο γιατί δεν είχε ενημερωθεί ποτέ για τα δικαιώματά του. Στον κατάλογο του Α.Τ. δεν ήταν καταχωρημένος, αν και είχε απόφαση κράτησης.
- 2) Κρατούμενος ο οποίος κρατούνταν ήδη επί ένα χρόνο και είχε προσπαθήσει αρκετές φορές αλλά χωρίς επιτυχία να υποβάλει αίτημα ασύλου στην Πέτρου Ράλλη.
- 3) Κρατούμενος από τη Μιανμάρ κρατούνταν από 26/11/2012. Είχε υποβάλει αίτημα ασύλου και δεν γνώριζε αν παραμένει στη διαδικασία ασύλου.
- 4) Ιρανός ψυχικά ασθενής.
- 5) Ανήλικος Αλβανός 17 ετών κρατούμενος επί ένα μήνα, του οποίου ο αδερφός διαμένει νόμιμα στην Ελλάδα.

3.4 ΚΕΝΤΡΟ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΠΕΤΡΟΥ ΡΑΛΛΗ

Στις 25/04/2014 στους χώρους κράτησης της Πέτρου Ράλλη, χωρητικότητας 203 αντρών και 150 γυναικών, κρατούνταν σύμφωνα με την ενημέρωση του Διοικητή 230 άντρες και 114 γυναίκες, με χρόνο κράτησης και πέραν των 18 μηνών (τουλάχιστον 3 περιπτώσεις). Υπήρχαν 10 ανήλικοι, εκ των οποίων 7 κορίτσια (3 ασυνόδευτα) και 3 αγόρια. Οι υπεράριθμοι κρατούμενοι κοιμόνταν σε στρώματα στο πάτωμα. Υπήρχαν κρατούμενοι, μεταξύ άλλων, από Συρία (26 άτομα εκ των οποίων 4 γυναίκες), Σομαλία (23 άτομα εκ των οποίων 18 γυναίκες), Ερυθραία (19 άτομα εκ των οποίων 13 γυναίκες) και Ιράν. Η πρόσβαση των μελών της Καμπάνιας επιτράπη μόνο στους διαδρόμους των κρατητηρίων και όχι στα κελιά και τις τουαλέτες, οπότε δεν διαμορφώσαμε ίδια αντίληψη για τις συνθήκες που επικρατούν στους συγκεκριμένους χώρους κράτησης. Σύμφωνα με τους κρατούμενους υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις σε είδη προσωπικής υγιεινής όπως σαμπουάν, σαπούνια, απορρυπαντική σκόνη για τα ρούχα, οδοντόκρεμες και ξυραφάκια. Τόσο οι γυναίκες όσο και οι άντρες παραμένουν το βράδυ κλειδωμένοι στα κελιά τους, με αποτέλεσμα να αναγκάζονται να φωνάζουν προκειμένου να ζητήσουν άδεια από τους φρουρούς. Το φαγητό δεν ήταν επαρκές ούτε ποσοτικά, ούτε ποιοτικά, ενώ παρά την παρουσία ανηλίκων, η χορηγούμενη διατροφή περιελάμβανε γάλα μόλις μια φορά την εβδομάδα. Η επικοινωνία με τον έξω κόσμο ήταν προβληματική. Τα κινητά τηλέφωνα απαγορεύονταν, και η πρόσβαση σε τηλέφωνο γίνεται μόνο επί πληρωμή (με την αγορά τηλεκάρτας). Δεν υπήρχε τηλεόραση, ραδιόφωνο, βιβλία ή εφημερίδες.. Το επισκεπτήριο επιτρεπόταν σε ένα συγγενή ή φίλο ανά κρατούμενο, με την προϋπόθεση ότι ο κρατούμενος έχει δηλώσει το όνομα του ατόμου αυτού, κάτι που δεν το γνώριζαν συχνά οι κρατούμενοι, με αποτέλεσμα να έρχονται συγγενείς ή φίλοι τους για επισκεπτήριο και να τους διώχνουν οι αστυνομικοί. Ο προαυλισμός ήταν ανεπαρκής, με διάρκεια μιας ώρας ανά δύο ημέρες για τους άντρες και ανά μια ημέρα για τις γυναίκες και τα ανήλικα. Κάποιοι κρατούμενοι μας είπαν ότι έχουν ζητήσει γιατρό επανειλημμένα αλλά δεν υπήρξε ανταπόκριση. Αρκετοί κρατούμενοι ήταν αιτούντες άσυλο. Πολλοί κρατούμενοι δεν γνώριζαν τη νομική τους κατάσταση, ούτε είχαν μιλήσει ποτέ σε δικηγόρο, και μας ρωτούσαν γιατί κρατούνται, πόσο θα κρατηθούν και τι δικαιώματα έχουν.

Μεταξύ άλλων στην Πέτρου Ράλλη υπήρχαν οι εξής ιδιαίτερα ευάλωτες περιπτώσεις κρατουμένων:

- 1) Ένας Αφγανός άντρας με την ανήλικη κόρη του 9 ετών, οι οποίοι κρατούνταν σε ιδιαίτερο κελί κράτησης στα κρατητήρια των αντρών, καταγεγραμμένοι αιτούντες άσυλο στο πλαίσιο της διαδικασίας οικογενειακής επανένωσης (Κανονισμός «Δουβλίνο»).
- 2) Μια Αιγύπτια γυναίκα με ένα αγοράκι 5 ετών.
- 3) Ένας Γκανέζος άντρας με τον ανήλικο γιο του.
- 4) Ένας Αιγύπτιος άντρας με τον ανήλικο ανιψιό του.
- 5) Ένας ψυχικά ασθενής.

3.5 ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Στις 04/06/2014 στους χώρους κράτησης του Αεροδρομίου Ελ. Βενιζέλος, χωρητικότητας 20 αντρών κρατούνταν σύμφωνα με την ενημέρωση του Διοικητή 36 άντρες (παλιότερα είχαν φτάσει τα 130 άτομα). Οι υπεράριθμοι κρατούμενοι κοιμούνταν σε στρώματα στο πάτωμα. Όχι μόνο δεν υπήρχε προαυλισμός, αλλά εξαιτίας του υπερπληθυσμού δεν υπήρχε διάδρομος στα κελιά, με αποτέλεσμα οι δυνατότητες κίνησης να είναι ελάχιστες, σχεδόν ανύπαρκτες. Υπήρχε ξεχωριστός χώρος για την κράτηση των γυναικών. Οι κρατούμενοι ήταν όσοι/ες είχαν συλληφθεί στο αεροδρόμιο για παράνομη είσοδο/έξοδο. Οι συνθήκες κράτησης ήταν απαράδεκτες και υπήρχε έλλειψη σε είδη προσωπικής υγιεινής όπως σαμπουάν, σαπούνια, απορρυπαντική σκόνη για τα ρούχα, οδοντόκρεμες και ξυραφάκια. Οι κρατούμενοι κλειδώνονταν το βράδυ μέσα στα κελιά τους από τους φρουρούς και η πρόσβαση στην τουαλέτα γινόταν μόνο υπό έγκριση, χωρίς σύμφωνα με ορισμένους κρατούμενους να ικανοποιείται πάντα το σχετικό αίτημα.. Στα παράθυρα των κελιών

υπήρχαν μόνο κάγκελα χωρίς τζάμι ή πατζούρι, με αποτέλεσμα οι κρατούμενοι να είναι εκτεθειμένοι στις καιρικές συνθήκες.

Μεταξύ άλλων στο Αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος υπήρχαν οι εξής ιδιαίτερα ευάλωτες περιπτώσεις κρατουμένων:

- 1) Ένας Σύρος που συνόδευε ανήλικο αγόρι 12 ετών.
- 2) Ένας Σομαλός με φυματίωση.

3.6 Α.Τ. ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ

Στις 04/06/2014 στους χώρους κράτησης του Α.Τ. Δραπετσώνας, χωρητικότητας 70 ατόμων, κρατούνταν σύμφωνα με την ενημέρωση του Διοικητή 49 άτομα, με χρόνο κράτησης έως 18 μήνες. Υπήρχαν κρατούμενοι, μεταξύ άλλων, από τη Συρία, την Παλαιστίνη, το Ιράν, το Ιράκ και το Αφγανιστάν. Τα στρώματα δεν επαρκούσαν για όλους τους κρατούμενους. Δεν υπήρχε ούτε φυσικό φως ούτε τεχνητό στους θαλάμους, στα ντους και στις τουαλέτες. Ο χώρος φωτιζόταν εν μέρει από το φως που ερχόταν από τον διάδρομο. Οι συνθήκες υγιεινής ήταν απαράδεκτες, με ακαθαρσία, έντονη δυσοσμία και αποπνικτική ατμόσφαιρα, αν και την παραμονή της επίσκεψής μας είχαν καθαρίσει τους χώρους. Οι τουαλέτες ήταν βρώμικες. Υπήρχε έλλειψη σε είδη προσωπικής υγιεινής όπως σαμπουάν, σαπούνια, απορρυπαντική σκόνη για τα ρούχα, οδοντόκρεμες και ξυραφάκια. Το φαγητό δεν ήταν επαρκές ούτε ποσοτικά ούτε ποιοτικά. Η επικοινωνία με τον έξω κόσμο ήταν δύσκολη, διότι τα κινητά τηλέφωνα απαγορεύονταν, οπότε μόνο αν είχε κάποιος χρήματα μπορούσε να αγοράσει τηλεκάρτα και να τηλεφωνήσει. Προαυλισμός δεν γίνονταν καθόλου διότι δεν υπήρχε κατάλληλος χώρος. Πολλοί κρατούμενοι δεν γνώριζαν τη νομική τους κατάσταση, ούτε είχαν μιλήσει ποτέ σε δικηγόρο, και μας ρωτούσαν γιατί κρατούνται, τι γράφουν οι αποφάσεις που τους έχουν δώσει στα ελληνικά, πόσο θα κρατηθούν και τι δικαιώματα έχουν. Κάποιοι κρατούμενοι δεν ήξεραν ότι έχουν δικαίωμα να κάνουν αίτηση για οικογενειακή επανένωση, με μέλη της οικογένειάς τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Πολλοί κρατούμενοι ήταν αιτούντες άσυλο. Όλοι οι κρατούμενοι μας ρωτούσαν πόση είναι η μέγιστη διάρκεια κράτησης.

Μεταξύ άλλων στο Α.Τ. Δραπετσώνας υπήρχαν οι εξής ιδιαίτερα ευάλωτες περιπτώσεις κρατουμένων:

- 1) Ένας Αφγανός 29 ετών οροθετικός με φυματίωση, κρατούμενος επί ένα μήνα χωρίς φάρμακα σε ξεχωριστό κελί μόνος του.
- 2) Ένας άντρας θύμα βασανιστηρίων από την Αγκόλα (με σχετική Έκθεση Πραγματογνωμοσύνης από τη ΜΚΟ Μετάδραση), με μεταγενέστερο αίτημα ασύλου, κρατούμενος από 09/2013 (πρόσφατα ενημερωθήκαμε ότι η πρωτοβάθμια συνέντευξή του διεξήχθη τον Αύγουστο του 2014 και παραμένει κρατούμενος).
- 3) Ένας Παλαιστίνιος 52 ετών παραπληγικός, κρατούμενος επί ένα μήνα.
- 4) Περίπου ένα μήνα πριν την επίσκεψή μας, σύμφωνα με τους κρατούμενους, έκαναν για μία ημέρα απεργία πείνας διαμαρτυρόμενοι για έναν Πακιστανό συγκρατούμενό τους που υπέφερε από σοβαρό πρόβλημα υγείας, με αίτημα να μεταφερθεί ο συγκρατούμενος τους στο νοσοκομείο. Το αίτημά τους ικανοποιήθηκε μετά από 6 ώρες. Μετά τη σύντομη νοσηλεία του, ο κρατούμενος επέστρεψε στο Α.Τ. Δραπετσώνας, χωρίς χορήγηση των φαρμάκων του. Ήταν εμφανώς καταβεβλημένος και περίμενε να εγχειριστεί κάποια στιγμή.

3.7 ΚΕΝΤΡΟ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Στις 25/06/2014 στο Κέντρο Κράτησης Κορίνθου κρατούνταν σύμφωνα με την ενημέρωση του Διοικητή 712 άτομα, εκ των οποίων 117 άτομα κρατούνταν για χρονικό διάστημα άνω των 18 μηνών

(έως 20 μήνες), κι από αυτά, τα 70 άτομα είχαν εκδηλώσει την επιθυμία τους για καταγραφή αιτημάτων ασύλου ή μεταγενέστερων αιτημάτων. Οι κρατούμενοι ανά χώρα προέλευσης ήταν ως εξής: 351 από Πακιστάν, 130 από Μπαγκλαντές, 98 από Αφγανιστάν, 23 από Μαρόκο, 9 από Τυνησία, 32 από Αλγερία, 2 από Αίγυπτο, 14 από Ινδία, 1 από Σρι Λάνκα, 11 από Ιράν, 5 από Ιράκ, 1 από Ακτή Ελεφαντοστού, 2 από Ερυθραία, 9 από Σουδάν, 5 από Νιγηρία, 7 από Σενεγάλη, 2 από Γουινέα, 1 από Κονγκό, 1 από Γκάνα, 1 από Γκάμπια, 1 από Κομόρες, 1 από Τανζανία, 2 από Τουρκία, 1 από Γεωργία, και 2 από άγνωστη χώρα προέλευσης. Εντοπίσαμε πολλούς ασυνόδευτους ανήλικους. Σύμφωνα με μαρτυρίες, είχαν υποβληθεί σε οδοντιατρικές εξετάσεις για την εκτίμηση της ηλικίας τους. Εν συνεχεία, για όσους εξ αυτών εκτιμηθούν ως ανήλικοι θα εκκινήσει η διαδικασία ανεύρεσης κατάλληλου ξενώνα. Κατά το χρόνο της αυτοψίας, διέμεναν σε διαφορετικό θάλαμο αλλά στο ίδιο κτίριο και προαυλιζόνταν στον ίδιο χώρο με τους ενήλικες. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να σημειωθεί ότι η χρήση αποκλειστικά ιατρικών εξετάσεων αυτού του είδους για τον προσδιορισμό της ηλικίας, εμπεριέχει σοβαρό περιθώριο σφάλματος. Στο ΚΚΦΑ δεν υπήρχαν ενημερωτικά φυλλάδια για το άσυλο, παρά μόνο ενημερωτικά φυλλάδια του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης για εθελούσιο επαναπατρισμό. Σύμφωνα με σχετική ενημέρωση, στο κέντρο υπήρχαν επτά ψυχολόγοι, δέκα κοινωνικοί λειτουργοί, καθώς επίσης και διερμηνείς Αραβικών (3), Ουρντού (2), Παστού (1), Παντσαμπί (1), Φαρσί (1) και Χίντι (1), Σύμφωνα με μαρτυρίες κρατουμένων η παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών ήταν εξαιρετικά περιορισμένες, εξαιτίας της αναντιστοιχίας μεταξύ αριθμού κρατουμένων/αριθμού κοινωνικών λειτουργών και ψυχολόγων, ενώ δεν διασφαλιζόταν πάντα η απρόσκοπτη επικοινωνία με τη χρήση κατάλληλου διερμηνέα. Σημειώνεται τέλος ότι οι συμβάσεις εργασίας των κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων και διερμηνέων έληξαν στις 30.6.2014 και δεν έχουν ανανεωθεί μέχρι και σήμερα.

Στο κέντρο κράτησης, σύμφωνα με την ενημέρωσή μας, υπήρχαν τρεις γιατροί. Δεν λειτουργούσε χώρος αναρρωτηρίου, καθώς αυτός δεν έχει ακόμη εξοπλιστεί. Οι ψυχικά ασθενείς νοσηλεύονται προσωρινά στο Δαφνί ή στο Δρομοκαϊτείο κι επιστρέφουν στο Κέντρο Κράτησης.

Την ημέρα της αυτοψίας μας λειτουργούσαν τέσσερα κτίρια (με ισόγειο και πρώτο όροφο), και αναμένεται να λειτουργήσουν άλλα τέσσερα. Η πρόσβαση των μελών της Καμπάνιας επιτράπη μόνο περιμετρικά στους χώρους προαυλισμού των κρατουμένων, οπότε δεν αποκτήσαμε ίδια αντίληψη για τις συνθήκες που επικρατούν μέσα στα κτίρια.. Αρκετοί κρατούμενοι παραπονέθηκαν ότι έχουν προβλήματα υγείας, ότι δεν εξετάζονται από γιατρούς ή δεν τους χορηγούνται φάρμακα. Οι κρατούμενοι ρωτούσαν πόση είναι η μέγιστη διάρκεια κράτησης, πότε θα εξεταστούν τα αιτήματά τους για άσυλο και πότε θα αφεθούν ελεύθεροι. Περίπου 100 κρατούμενοι είχαν δηλώσει την επιθυμία τους να υποβάλουν αίτημα ασύλου και ανέμεναν την μεταφορά τους στην Αμυγδαλέζα για να καταγραφεί το αίτημά τους (η αναμονή σε κάποιες περιπτώσεις ξεπερνούσε τους 3 μήνες).

Μεταξύ άλλων στο Κέντρο Κράτησης Κορίνθου υπήρχαν οι εξής ιδιαίτερα ευάλωτες περιπτώσεις κρατουμένων:

- 1) Ασυνόδετοι ανήλικοι από διάφορες χώρες. Ένας ασυνόδετος ανήλικος από Γουινέα κρατούνταν επί 11 μήνες και είχε καταγραφεί ως ενήλικας, παρότι οι συγγενείς του είχαν στείλει στο κέντρο κράτησης με φαξ το πιστοποιητικό γέννησής του, όπου φαινόταν από την ημερομηνία γέννησης ότι ήταν 16 ετών.
- 2) Μπαγκλαντεσιανός 25 ετών, κρατούμενος επί 19 μήνες, ο οποίος αυτοτραυματίστηκε δύο φορές με ξυραφάκι στα χέρια και στο λαιμό, αφού έκλεισε 18 μήνες κράτησης και δεν αφέθηκε ελεύθερος.
- 3) Παλαιστίνιος 33 ετών, ο οποίος αυτοτραυματίστηκε καταπίνοντας ξυραφάκια, μεταφέρθηκε στο Νοσοκομείο Κορίνθου και μετά μεταφέρθηκε στα κρατητήρια της Πέτρου Ράλλη.
- 4) Πολλοί ψυχικά πάσχοντες.

- 5) 117 κρατούμενοι για χρονικό διάστημα άνω των 18 μηνών (έως 20 μήνες), εκ των οποίων 70 είχαν εκδηλώσει την επιθυμία τους για καταγραφή αιτημάτων ασύλου ή μεταγενέστερων αιτημάτων.

Σε κανένα εκ των ανωτέρω χώρων κράτησης δεν υπήρχε δυνατότητα δημιουργικής απασχόλησης: τηλεόραση, ραδιόφωνο, περιοδικά-εφημερίδες, γραφική ύλη, άθληση. Επίσης δεν υπήρχαν εστιατόρια και έτρωγαν στον θάλαμο που κοιμούνταν. Νερό κατά κανόνα έπιναν από τις βρύσες στις τουαλέτες.

4. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

- Άμεση σύσταση και των υπολοίπων Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου, που προβλέπει το άρθρο 1 του Νόμου 3907/2011. Τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου (υφιστάμενα και μελλοντικά) να στελεχωθούν επαρκώς και να οργανωθούν αποτελεσματικά ώστε να υπάρχει άμεση πρόσβαση και εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων, ειδικά των ευάλωτων περιπτώσεων, ώστε να μην κινδυνεύουν με σύλληψη και κράτηση, αλλά και των κρατουμένων, τόσο για αρχικό όσο και για μεταγενέστερο αίτημα ασύλου. Τα Περιφερειακά Γραφεία Ασύλου να χωροθετηθούν εκτός χώρου κράτησης, για να μην ταυτίζονται από τα άτομα που επιθυμούν να υποβάλουν αίτημα ασύλου με τις αρμόδιες αρχές για την σύλληψη, κράτηση και απέλαση, παράγοντας που λειτουργεί αποτρεπτικά για την υποβολή του αιτήματος χορήγησης διεθνούς προστασίας.
- Διασφάλιση δωρεάν νομικής συνδρομής σε όλους τους κρατούμενους τόσο όσον αφορά τις διαδικασίες αμφισβήτησης της απόφασης επιστροφής, κράτησης, όσο και σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου.
- Οι ελληνικές αρχές πρέπει να σταματήσουν αμέσως τη συστηματική, εκτεταμένη, αδιάκριτη διοικητική κράτηση των παράτυπων μεταναστών και σε κάθε περίπτωση να μην υποβάλουν κανένα σε κράτηση πέραν των 18 μηνών, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων άσυλο και των ευάλωτων περιπτώσεων (όπως ανηλίκων, θυμάτων βασανιστηρίων και σοβαρά ασθενών).
- Άμεση εφαρμογή λιγότερο επαχθών εναλλακτικών της κράτησης μέτρων.
- Οι ελληνικές αρχές πρέπει να χορηγούν αναβολή απομάκρυνσης στις περιπτώσεις όπου δεν είναι εφικτή η απέλαση για τεχνικούς ή νομικούς λόγους και σε κάθε περίπτωση όταν έχει συμπληρωθεί το ανώτατο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα της κράτησης.
- Οι συνθήκες κράτησης δεν πρέπει να παραβιάζουν το διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο, ιδίως το δίκαιο των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Οι ελληνικές αρχές πρέπει να συμμορφώνονται ιδιαίτερα με τις συστάσεις της Επιτροπής του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων.
- Ο χρόνος καταγραφής των αιτημάτων ασύλου των κρατουμένων πρέπει να επισπευσθεί, ενώ στις περιπτώσεις των αιτούντων άσυλο που τελούν υπό κράτηση η Υπηρεσία Ασύλου πρέπει να επανεξετάσει το πλαίσιο εφαρμογής των προϋποθέσεων έκδοσης εισηγήσεων υπέρ ή κατά της κράτησης.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ (αλφαβητικά):

ΑΙΤΗΜΑ <http://www.aitima.gr>

ΑΡΣΙΣ - Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων <http://arsis.gr>

Δίκτυο Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων & Μεταναστών <http://migrant.diktio.org>

Ελληνικό Παρατηρητήριο των Συμφωνιών του Ελσίνκι <http://www.greekhelsinki.gr>

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες <http://www.gcr.gr>

Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων <http://www.refugees.gr>

Κέντρο Συμπαραστάσεως Παλινοστούντων και Μεταναστών – Οικουμενικό Πρόγραμμα
Προσφύγων <http://www.ecclesia.gr/greek/koinonia/kspm.html>

Ομάδα Δικηγόρων για τα Δικαιώματα Προσφύγων και Μεταναστών
<http://omadadikigorwn.blogspot.gr>

PRAKSIS <http://www.praksis.gr>

Πρωτοβουλία για τα Δικαιώματα των Κρατουμένων <http://www.tokeli.gr>